

Planprogram - kommunedelplan for natur
2026 - 2038
Sandefjord kommune
Første utkast

1 Innledning

Naturen forsvinner i et alarmerende tempo verden over[1], og mange av årsakene bunner i måten vi bruker den på. Norge har gjennom FN sin konvensjon om biologisk mangfold inngått naturavtalen for å unngå ytterligere tap av natur (Kunming-Montreal avtalen i 2022[2]). Ifølge avtalen skal Norge innen 2030 blant annet:

- Verne og bevare 30 prosent av hav- og landområder
- Restaurere 30 prosent av ødelagt natur
- Stanse utryddelsen av arter
- Redusere forurensing
- Redusere forbruk og dermed avfallsmengde og matsvinn
- Fjerne støtte og finansiering til prosjekter som ødelegger naturen
- Sikre medvirkning fra lokalsamfunn

For å nå målene må Norge, og dermed i stor grad også kommunene, arbeide for å komme raskt i gang med konkrete tiltak. Det betyr at hensynet til natur må vektlegges på en helt ny måte og bli et hovedpremiss i arealforvaltningen og i den helhetlige tilnærmingen til lokal samfunnsutvikling i kommunen.

Sandefjord kommunes virksomhet tar utgangspunkt i [FN's bærekraftsmål](#) og er forankret gjennom de kommunale planverket[3]. Ifølge målene skal blant annet planlegging fremme [bærekraftig utvikling](#). Vi må sikre at kommunale planer og planprosesser ivaretar hensyn til klima, natur og miljø. Kunnskap og oppmerksomheten om naturmangfold og hvordan dette skal implementeres og ivaretas (forvaltes) i planprosesser og byggesaker er vesentlig for å unngå inngrep som reduserer naturmangfoldet.

Sandefjord kommunes areal er på drøye 422 km² og om lag 60 % (250 km²) er dekket med skog (Figur 1). Skogen er tilholdssted for over halvparten av Norges dyrearter[4]. Samtidig bygges skogen ned med hytter, bolig og næring, og deles opp ved veibygging (fragmentering). I Norge forsvinner det et areal tilsvarende en fotballbane med skog hver time hele året, og dette tilsvarer igjen om lag 5 % av Norges årlige klimagassutslipp[5]. Skogbruket har stor aktivitet mange steder og det er avdekket flere hendelser senere år hvor viktige naturlokaliteter er flate hogd og store verdier har gått tapt. Skog blir derfor opplagt et hovedfokus når kommunen skal lage en kommunedelplan for natur.

Arealstype	Areal
Jordbruksareal	102,25
Skog	249,35
Åpen fastmark	8,32
Åpen myr	1,46
Bart fjell, grus- og blokkmark	1,35
Varig snø, is og bre	0
Ferskvann	8,68
Uklassifisert ubebygde område	0

Figur 1: Oversikt over ubebygde arealstyper i Sandefjord kommune. Skog utgjør ca. 60 % og landbruk omlag en fjerdedel av totalarealet for kommunen. Kilde SSB, tall for 2023, arealtall oppgitt i km².

Sandefjord har en svært lang kystlinje. Kommunen har om lag 160 km med strandsone og grunne sjøområder som huser et stort og sårbart naturmangfold. Naturmangfoldet i sjø påvirkes av mange faktorer, men trolig i størst grad av forurensning som følge av menneskelig aktivitet og arealinngrep. Det er behov for planer og tiltak som reduserer tilførsel av forurensning (gjelder også tilførsel av partikler og næringsstoffer fra landbruk og avløp) i en større sammenheng for Oslofjorden samlet^[6], og Sandefjords natur i hele kommunen har en viktig rolle i denne sammenheng. Eksempelvis restaurering av myrer som holder igjen vann, kantsoner langs bekker, elver og innsjøer som sørger for økologisk funksjon og hindrer unaturlig erosjon og tilførsel av næringsstoffer, partikler og annen forurensning.

Som et viktig ledd i prosessen for å få til alt dette skal kommunen lage en kommunedelplan for natur. Planen skal bli et grunnlag for videre arbeid og implementering av rutiner og prosesser i hele kommunens virksomhet. Naturmangfoldloven er en sentral lov og et viktig verktøy som anvendes i offentlig saksbehandling. Det må kvalitetssikres at loven med forskrifter benyttes i alle kommunale sammenhenger der den er relevant. Annet relevant lovverk er bla. forurensningsloven, vannforskriften, gjødselvarselsforskriften og den kommende forskriften om regionale miljøkrav for jordbruket i hele Vestfold, og i utvalgte kommuner i Telemark.

Dette vil kreve en god del arbeid og bistand i form av kunnskapsinnhenting, sammenstilling og samlede vurderinger. Planen bør også identifisere og beskytte arter og naturtyper som er lokalt viktige eller også særegne for Sandefjord, samt og se på viktige landskapsøkologiske sammenhenger, korridorer, fragmenteringseffekter ol. Dette er utdypet mer i målkapittelet under.

[1] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, and H. T. Ngo (editors). IPBES secretariat, Bonn, Germany. 1148 pages. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3831673>

[2] Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework. <https://www.unep.org/resources/kunming-montreal-global-biodiversity-framework>

[3] Kommuneplan for Sandefjord 2023-2035. <https://www.sandefjord.kommune.no/engasjer-deg/planer/overordnede-planer/kommuneplanen/>

[4] Miljødirektoratet. <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/naturomrader-pa-land/skog/>

[5] Landbruksdirektoratet. <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/nyhetsrom/nyhetsarkiv/avskoging-er-en-utfordring-ogsa-i-norge?>

[6] Oslofjordplanen. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/helhetlig-tiltaksplan-for-en-ren-og-rik-oslofjord-med-et-aktivt-friluftsliv/id2842258/>

1.1 Innhold i planprogrammet

Planprogrammet er laget i kommunens ledelse- og styringssystem (Framsikt) og det er etterstrebet å gjøre presentasjonen så lik som mulig tidligere planprogram. Oppbyggingen er derfor i stor grad lik, men

det er nødvendigvis endret noe på enkelte underkapitler for å tilpasse overskrifter til en kommunedelplan for natur.

I de følgende kapitlene presenteres det informasjon om innhold og framdrift i arbeidet med å utarbeide en kommunedelplan for natur i Sandefjord kommune.

- Kapittel 1 beskriver kort hva en kommunedelplan er og planprosess for gjennomføring iht. PBL
- Kapittel 2 beskriver formål og mål for dette kommunedelplan-arbeidet.
- Kapittel 3 beskriver hvilke overordnede temaer som kommunen vil ha særlig fokus på i arbeidet, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger
- Kapittel 4 beskriver hvordan kommunen vil organisere kommunedelplan-arbeidet, hvem som bør medvirke i prosessen og hvordan dette bør organiseres, samt fremdriftsplan for planarbeidet.
- Kapittel 5 oppsummerer sentrale føringer som er gjeldende for planarbeidet

1.2 Kunnskapsgrunnlag

Planprogrammet tar utgangspunkt i følgende dokumenter ved utarbeidelsen:

- Gjeldende kommuneplan for Sandefjord - [Kommuneplanens arealdel](#)
- Gjeldende kommuneplan for Sandefjord - [samfunnsdelens arealstrategi](#)
- Planstrategi 2024-2027 [Planstrategi \(framsikt.net\)](#)
- [Handlings- og økonomiplan for 2024-2027, Sandefjord kommune](#)
- [Klima- og energiplan for Sandefjord kommune](#)
- [Dekningsanalyse grønnsstruktur - rekreasjon, Asplan Viak 2022](#)

I tillegg har kommunen flere andre mindre planer som vil kunne komme til benyttelse, slik som hovedplan vannforsyning, avløp og vannmiljø, forvaltningsplan for bever, forvaltningsplan for hjortevilt, avfallsplan, skogbruksplan, strategisk næringsplan, temaplan bolig, temaplan for friluftsliv etc.

Planområdet

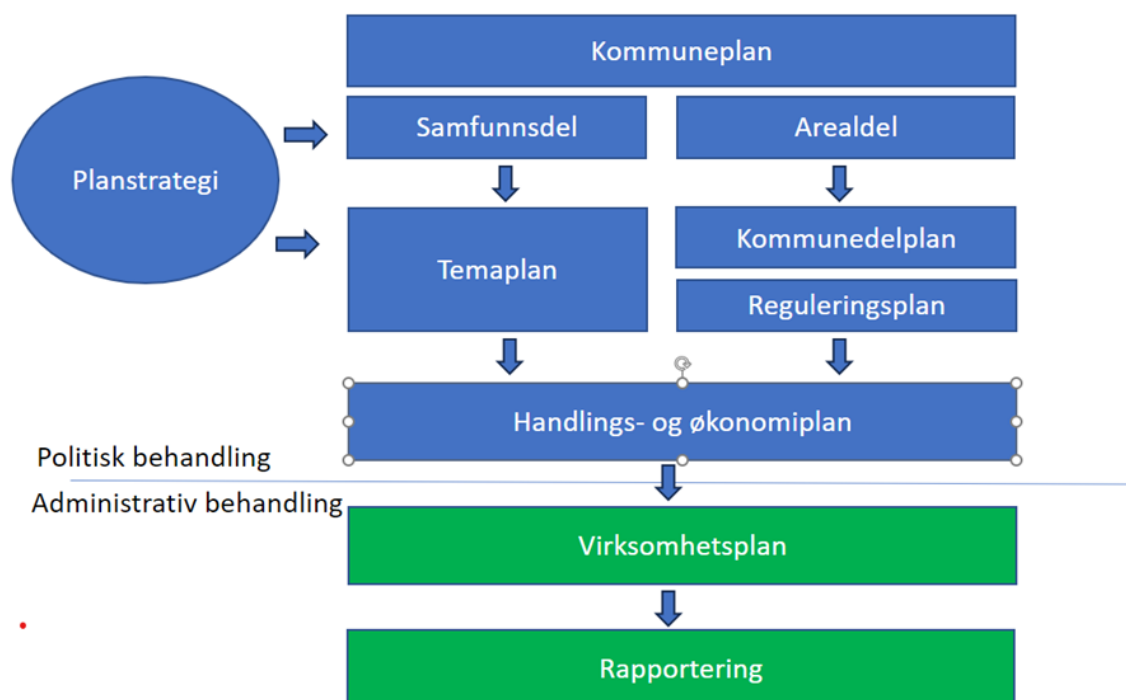
Planen omfatter hele Sandefjord kommune. Kommunedelplanen vil ta utgangspunkt i eksisterende kunnskap om Sandefjordsnaturen. Det finnes mye informasjon om kommunens naturmangfold, spesielt på Miljødirektoratets naturbase og i Artsdatabanken sitt artskart. Mye ny kunnskap ble tilført fra kartlegging av natur i 2023 ([HMP-sak 067/24](#)), men noe av kunnskapen har behov for oppdatering og noen steder har vi kunnskapshull av ulike slag. Generelt mangler vi detaljerte kunnskaper de fleste steder, i tillegg til kunnskap om den sammenhengende naturen på overordnet nivå (landskaps økologisk- og økosystemnivå). Unntaket er steder hvor det frivillige har spesielt høyt antall registreringer av arter, som kan være eksemplifisert ved Gjennestadvannet, og områder som har vært utredet for biologisk mangfold gjennom regulering planprosess eller lignende.

1.3 Hva er en kommunedelplan

Kommuneplanen er det overordnede styringsdokumentet for all planlegging i en kommune. Den skal peke ut den langsiktige utviklingen i Sandefjord kommune og angår derfor alle som bor, jobber og lever i kommunen.

Det kan utarbeides kommunedelplaner for bestemte områder eller temaer i kommuneplanen, som i dette tilfellet en kommunedelplan for forvaltning av naturen i kommunen. Kommunedelplanen vil være

overordnet styrende for kommunens arbeid og være grunnlag for kommunens andre planer, spesielt kommuneplanens arealdel ved framtidige rullinger.

Figur 1: Prinsippskisse av kommunens planhierarki. Kilde: planprogram for kommuneplanens samfunnsdel i pågående rulling

En kommunedelplan skal normalt konsekvensutredes i samsvar med konsekvensutredningsforskriftens § 6a. En kommunedelplan for naturmangfold er i utgangspunktet en temaplan etter plan- og bygningsloven, og ikke en juridisk bindende plan for arealbruk, og vil dermed heller ikke i seg selv utløse krav om konsekvensutredning etter forskriften om konsekvensutredning.

1.4 Plan og bygningsloven

Planen vil følge de prosesskrav som følger av plan- og bygningslovens § 11. Det betyr bla. at det skal fastsettes et planprogram og det skal være medvirkning og vedtak av planforslag i kommunestyret. Temaplaner er ikke juridisk bindende for arealbruk, men vil være grunnlag for juridisk bindende planer, slik som kommende rulling av kommuneplanen. Handlinger som bør følge av planen vil bli gjenstand for prioritering i kommunens handlings- og økonomiplan.

Et høringsutkast til planprogram legges ut til offentlig ettersyn samtidig med at oppstart av planarbeidet blir kunngjort. Planprogrammet gjør rede for formålet med planarbeidet og problemstillinger som er viktige for miljø og samfunn. Planprogrammet setter rammen for arbeidet og for de tema som skal utredes. Det skal inneholde en orientering om fremdrift og muligheter for medvirkning. Basert på planprogrammet utarbeides det et forslag til kommunedelplan for natur i Sandefjord kommune.

2 Formål og mål med planarbeidet

Kommuneplanens samfunnsdel 2019-2031:

Sikre viktig grønnstruktur, naturmangfold og tilgjengelighet til sjø og vassdrag

Formål med planarbeidet er å utarbeide en kommunedelplan for natur i Sandefjord kommune, i tråd med kommunestyrets vedtak om planstrategien for Sandefjord kommune 2024-2027:

Når det gjelder ivaretagelse av klima og miljø har kommunen besluttet å igangsette en ny kommunedelplan for naturmangfold som vil bidra til større kunnskap til bruk i kommunens arealdisponeringer på lavere plannivå.

I Sandefjord kommunes handlings- og økonomiplan 2023-27 er det beskrevet at:

Utarbeidelse av en kommunedelplan for naturmangfold vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag om naturkvaliteter, og en høyere kvalitet og potensielt lavere konfliktnivå i kommunal saksbehandling og arealplanlegging slik at tapet av naturmangfold kan reduseres. Informasjon om naturmangfold blir lettere tilgjengelig og krav i naturmangfoldloven blir enklere å følge opp.

Kommuneplanen i Sandefjord er basert på FNs bærekraftsmål. Spesielt relevant i denne sammenheng er mål nr. 15 Livet på land, nr. 14 livet under vann, men også nr. 11 bærekraftige byer og lokalsamfunn og nr. 13 stoppe klimaendringene, da årsaksforholdene for disse områdene overlapper og bør ses i sammenheng med hverandre. Kommuneplanens arealdel 2023-2035 legger spesielt vekt på mål 11 og 13 for Sandefjord.

Kommunedelplanen skal bli et verktøy for å innhente og systematisere kunnskap og gjøre prioriteringer som grunnlag for videre arbeid. Hovedmålet med kommunedelplanen for natur er å få en mer helhetlig oversikt over natur i Sandefjord kommune. Planen skal bli et retningsgivende styringsverktøy for kommunen og gi et bedre beslutningsgrunnlag for å kunne prioritere, avveie ulike interesser, forenkle saksbehandlingen og skape mer forutsigbarhet. Den skal gi økt kunnskap og kompetanse om naturmangfoldet i kommunen, for kommuneansatte, politikere og innbyggere.

I praksis betyr dette at vi ved å samle og sammenstille kunnskap, kan indentifisere hvor vi bør verne natur, hvor vi kan restaurere natur, hvor det er viktig at naturen har sammenkoblinger ol.

2.1 Mål med kommunedelplan for natur

Kommunedelplan for natur har følgende mål:

- følge opp visjon og verdier i kommunens planverk
- være et styringsdokument med tydelige føringer og tiltak
- gi grunnlag for tydelig prioritering i saker der natur inngår
- Lage en plan som er i overensstemmelse med nasjonale, regionale og kommunale planer
- Ha en god og riktig dimensjonert medvirkningsprosess

Sandefjord kommune har forventninger om at planen skal

- **styrke kunnskapsgrunnlaget**
 - Samle kjent informasjon, styrke kunnskapsgrunnlaget og samtidig se helheten og de store sammenhengene i Sandefjord og omegns natur
- **skape forutsigbarhet og tilrettelegge kunnskapen**
 - skape forutsigbarhet for forvaltningen ved å samle og tilgjengeliggjøre informasjon
 - forankre hvordan hensynet til natur ivaretas i kommunens myndighetsutøvelse og hos handels- og samarbeidspartnere
 - forankres på en god måte i kommunens ledelse og styringsverktøy

- **synliggjøre naturmangfoldets verdi**
 - få økt kompetanse og engasjement i Sandefjordsnaturen. Den skal synliggjøre og sette søkelys på naturen, og gi offentlig forvaltning, næringslivet, grunneiere og innbyggere et bedre verktøy for å ta hensyn til og bevare naturen og arbeide bærekraftig
 - Legge til rette for å sikre og verne, minimum 30 % av arealene i sjø og på land, samt restaurere naturområder, rekreasjonsområder og områder som er positive for folkehelse
 - være oversiktlig og enkel å forstå for å gi mening og motivasjon for alle i kommunen
- **resultere i konkrete handlinger som bidrar til at målene nås**
- **stimulere til samlet innsats i samfunnet.** Den offentlige forvaltningen, næringslivet, innbyggere og andre forvaltere av eiendom og natur må ha kunnskap, motivasjon og verktøy for å kunne forvalte naturen bærekraftig
- **Omhandle sentrale tema og virkemidler** slik som:
 - Arealnøytralitet
 - Naturpositiv/nøytral
 - Landskapsøkologi
 - Viktige økologiske funksjonsområder
 - Økosystemtjenester
 - Blågrønn faktor
 - Naturvern
 - Naturrestaurering
 - Koblinger til klima, forurensing og beredskap

3 Tematisk innhold

3.1 Det kommunale utfordringsbildet

Ved siden av Island har Norge den mest desentraliserte arealforvaltningen i Europa. Siden arealendringer er den klart største enkeltårsaken til utryddelse av arter, legger det et betydelig ansvar på kommunene. Tidligere eller pågående arealendringer knyttet til skogbruk i Norge, antas å påvirke 1132 truede arter negativt. Det tilsvarer 41,1 % av alle truede arter.^[1] Selv om rammene for landbruket i stor grad bestemmes av staten, er det i kommunen landbruk foregår og det er her tiltak må gjennomføres.

En plan for kommunens natur vil kunne gi et godt grunnlag for arealforvaltning og landbruksforvaltning i kommunen. En slik plan vil kunne legge grunnlaget for et bedre og mer tilgjengelig kunnskapsgrunnlag, framskaffe en tydeliggjøring av mangler og hva som skal til for å forvalte naturen på en bærekraftig måte, og samtidig legge til rette for en bedre og mer effektiv kommunal planlegging og saksbehandling. Blant annet ved kvalitetssikring av kommunens prosesser og sørge for at naturmangfoldloven ivaretas i alle relevante saker.

[1] Norsk rødliste for arter 2021

<https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer>

3.2 Utredningsbehov

1. Øke kunnskapsgrunnlaget

- Samle kjent informasjon, indentifisere hvor og hvilke kunnskapsmangler som finnes?
- Identifisere hvilken natur som er spesielt viktig i Sandefjord og hvordan ta vare på den?
- Naturkartlegging på land, kystlinje og i havets grunne kystområder
- Kartlegge viktig grønn infrastruktur, slik som korridorer, 100 m skoger, nettverk og andre sammenhenger som er viktig for naturen og som ikke alltid fanges opp av de standardiserte kartleggingsmetodene.

2. Identifisere og analysere de store sammenhengene

- Landskapsøkologiske sammenhenger
 - Landskapsøkologiske sammenhenger/grønn infrastruktur, omfatter arealer og landskapselementer som har en viktig funksjon som forflytningskorridorer for arter, eller som er viktige for å opprettholde produksjonen i og mangfoldet av økosystemer
- Viktige økologiske funksjonsområder
 - slik som vilttrekk, spillplasser eller hekkeområder
- Økosystemtjenester
 - Slik som myr, som har en flomdempende effekt eller insekters pollinering av epletrær
 - Tydeliggjøre synergier sett ift. klima, forurensing, vannforvaltning og beredskap

3. Vurdere mulighetene for

- arealnøytralitet
- naturnøytralitet/positivitet
- å benytte blågrønn faktor i kommuneplanleggingen
- naturvern
 - Foreslå en konkret liste over arealer (i sjø og på land) som kan være aktuelle for varig vern
- naturrestaurering
 - kartlegge restaurerbar natur
 - foreslå en konkret liste over arealer som bør restaureres
- planvask - oppdatere eldre planer på grunnlag av ny kunnskap og regelverk om natur (prosjekt er startet opp 2024)
- Redusert forurensning inkludert nitrogen- og fosforutslipp

4. Undersøke hvordan kommunen bedre kan forankre hvordan hensynet til natur ivaretas i hele kommunens myndighetsutøvelse og igjen hos kommunens samarbeidspartnere.

- hvordan forankre best mulig i kommunens ledelse og styring
 - planarbeid
 - saksbehandling
 - innkjøp
 - grunneieransvar

5. Hvordan stimulere til samlet innsats i samfunnet. Den offentlige forvaltningen, andre forvaltere av eiendom og natur og innbyggere generelt må ha kunnskap, motivasjon og verktøy for å kunne forvalte naturen bærekraftig

4 Organisering og medvirkning

Plan- og bygningsloven forutsetter kommunale planprosesser som sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte myndigheter og interessenter.

Kapittel 4 beskriver hvordan planarbeidet i Sandefjord kommune skal organiseres, hvordan administrasjonen skal gjennomføre medvirkningsprosesser i drøftings- og høringsfasen, samt fremdriftsplan for planarbeidet.

4.1 Administrativ og politisk organisering av planarbeidet

Prosjektledelse

Ansvar for gjennomføring av kommuneplanprosessen er lagt til kommunalområdet miljø og plan og enhet for plan og naturforvaltning. Prosjektleder har ansvar for at prosjektet gjennomføres i henhold til lovkrav og framdriftsplan.

Styringsgruppe

Administrativ styringsgruppe av ledere fra KIF og MP

- Kommunalsjef for miljø og plan (MP)
- Kommunalsjef for kultur idrett og friluftsliv (KIF)
- Leder for enhetsansvarlig for kommuneplanens arealdel (OPM)
- Leder for park, idrett og friluftsliv (PIF)
- Leder for landbruk

Arbeidsgruppe

Administrativ arbeidsgruppe

- ledes av enhet for plan og naturforvaltning
- representanter fra
 - plan og naturforvaltning, faggruppe arealplanlegging
 - byggesak
 - Landbruk
 - geodata
 - park idrett og friluftsliv

Politisk forankring

Folkevalgt deltagelse sikres i utgangspunktet gjennom planprosessen og behandling i utvalg, formannskap og kommunestyret. Det legges opp til ekstra informasjon, foredrag, spørsmål og diskusjons-mulighet der det blir behov underveis. Første politiske involvering i saken var hovedutvalg for miljø og plan som ble informert om det kommende planarbeidet i møte onsdag 08.05.2024, jf. [sak nr. 067/24](#).

4.2 Medvirkning

Medvirkning fra både enkeltpersoner og lag og foreninger blir viktig i arbeidet med kommunedelplanen. Nærmiljøutvalg og lokale ressurser sitter på verdifull lokalkunnskap om natur. Kommunen ønsker å komme i kontakt med ressurspersoner i så måte, og det er lagt opp til høringsmøte under høring av forslag til planprogrammet samt ved høring av et fremtidig planforslag. Det er i tillegg lagt planer for medvirkning med ulike ressurser/fagmiljøer vinter og vår 2025. Konsulent er anskaffet for å bistå i formidlingsarbeidet.

Samtidig vil det sørges for intern administrativ høring og god forankring i ledelse og administrasjon.

4.3 Videre saksgang

Arbeidet med kommunedelplanen følger reglene i plan- og bygningsloven som gir følgende saksgang for det kommende kommuneplanarbeidet:

Planprogram

1. Forslag til planprogram behandles av formannskapet som vedtar å legge på høring.
2. Høringsperioden er på minimum 6 uker.
3. Administrasjonen behandler høringsinnspillene og innarbeider eventuelle endringer i planprogrammet. Kommunestyret fastsetter planprogrammet.

Plandokument – kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategi

1. Administrasjonen lager forslag til kommunedelplan som publiseres i Framsikt. Planforslaget er basert på og tar utgangspunkt i planprogrammet. I denne delen av prosessen vil kommunen legge opp til målrettet medvirkning og involvering.
2. Planforslaget behandles av råd, utvalg og formannskapet før kommunestyret fatter vedtak om å sende det på høring og offentlig ettersyn.
3. Høringsperioden er på seks uker.
4. Administrasjonen behandler innspillene og innarbeider eventuelle endringer i planforslaget. Planen sendes til sluttbehandling i kommunestyret etter behandling i råd og utvalg.

4.4 Fremdriftsplan

Planprogram for kommuneplan for natur

KDP Natur - framdriftsplan	2025											
	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mars	April
Planprogram - utarbeidelse												
Planprogram - politisk beh. varsel om oppstart og høring												
Planprogram - høring intern og eksternt												
Anskaffelse av konsulent												
Planprogram - medvirkning												
Planprogram - bearbeiding av innspill												
Planprogram - vedtak - fastsetting												
Planforslag - medvirkning												
Planforslag - utarbeidelse												
Planforslag - 1. gangs behandling												
Planforslag - høring eksternt og intern												
Planforslag - bearbeiding av innspill												
Planforslag - vedtak - sluttbeh.												

Figur 2: Framdriftsplan for kommunedelplan for natur

5 Regionale og nasjonale føringer

Nedenfor gis oversikt over relevante føringer for kommuneplanarbeidet (listen er ikke uttømmende).

5.1 Nasjonale føringer

- Plan- og bygningsloven
- Naturmangfoldloven
- Vannressursloven
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
- [Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen](#)
- [Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging](#)
- [Stortingsmelding nr. 14 \(2015-2016\) Natur for livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold](#)
- Forventet stortingsmelding 2024 med utgangspunkt i [naturavtalen 2022](#) og [NOU 2024:2 I samspill med naturen - Naturrisiko for næringer, sektorer og samfunn i Norge](#)
- [Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv](#)
- [Bekjempelse av fremmede skadelige organismer - Tiltaksplan 2020-2025](#)

5.2 Regionale føringer

- [Planperioden 2022 - 2027: Regional vannforvaltningsplan, tiltaksprogram, handlingsprogram, planprogram og hovedutfordringer](#)
- [Handlingsplan mot skadelige fremmede arter i Vestfold og Telemark](#)

5.3 Kommunale planer

- Gjeldende kommuneplan for Sandefjord - [Kommuneplanens arealdel](#)
- Gjeldende kommuneplan for Sandefjord - [samfunnsdelens arealstrategi](#)
- Planstrategi 2024-2027 [Planstrategi \(framsikt.net\)](#)
- [Handlings- og økonomiplan for 2024-2027, Sandefjord kommune](#)
- [Klima- og energiplan for Sandefjord kommune](#)
- Sandefjord kommunes miljøsertifisering
- Kommunedelplan for byutvikling

